

Riktlinjer för särskild kollektivtrafik

Färdtjänst, mobilitetsstöd, riksfärdtjänst och parkeringstillstånd för rörelsehindrade.

Dokumenttyp: Riktlinjer

Antaget av: samhällsbyggnadsnämnden, 2023-10-18, § 136

Senast reviderat: -

Giltighetstid: Tillsvidare

Diarienummer: SBN 2023-154

Dokumentansvarig: Enhetschef Stadsmiljöavdelningen

Adresserat till: Samhällsbyggnadsnämnden

Tidpunkt för aktualitetsprövning: 2027

Relaterade styrdokument: Klicka eller tryck här för att ange text.

Sökord: Särskild kollektivtrafik, färdtjänst, mobilitetsstöd, riksfärdtjänst, parkeringstillstånd för rörelsehindrad

Innehåll

1. Förord	5
2. Sammanfattning	5
3. Inledning	5
4. Bakgrund gemensamt för särskild kollektivtrafik	5
5. Riktlinjer för särskild kollektivtrafik	6
5.1 Färdtjänst	6
Inledning	6
Allmänt	6
Tillstånd	6
Reseregler	6
Ledsagare	6
Medresenär	7
Färdtjänst i annan kommun inom länet	7
Färdtjänst i annan kommun utanför länet	7
5.2 Mobilitetsstöd	7
Inledning	7
Tillstånd - vem kan få mobilitetsstöd?	7
Förutsättningar för mobilitetsstöd	7
Vad ingår i mobilitetsstöd	8
5.3 Riksfärdtjänst	8
Inledning	8
Allmänt	8
Tillstånd	9
Reseregler	9
Egenavgift	9
Ledsagare	9
Medresenär	9
Bagage	10
Ledarhund/servicehund och mindre sällskapsdjur	10
5.3 Parkeringstillstånd för rörelsehindrade	10
Inledning	10
Allmänt	10
Tillstånd	10
Förlorat eller tappat kort	11
6. Bilagor	11

1. Förord

Klicka eller tryck här för att ange text.

2. Sammanfattning

Riktlinjer för särskild kollektivtrafik tas fram som en gemensam riktlinje för färdtjänst, mobilitetsstöd, riksfärdtjänst och parkeringstillstånd för rörelsehindrade.

Riktlinjer för särskild kollektivtrafik fastställs av Samhällsbyggnadsnämnden. Dessa riktlinjer är till för att säkerställa god kvalitet i handlägningsprocessen och att den sökande därmed också får en rättssäker handläggning av sitt ärende.

3. Inledning

Riktlinjen är ett verktyg för att förverkliga politisk inriktning, mål och beslut. Vidare ska riktlinjerna att följande lagstiftningar och rättspraxis följs inom:

- Lag (1997:736) om färdtjänst
- Lag (2014:132) om mobilitetsstöd som komplement till färdtjänst
- Lag (1997:735) om riksfärdtjänst
- TSFS 2009:73 föreskrifter och allmänna råd om parkeringstillstånd för rörelsehindrade samt trafikförordningen.

4. Bakgrund gemensamt för särskild kollektivtrafik

En enskild person kan inleda ett ärende genom ansökan, anmälan eller annan framställning. Framställningen ska innehålla uppgifter om den enskildes identitet och den information som behövs för att kunna komma i kontakt med hen.

Det ska framgå av framställningen vad ärendet gäller och vad den enskilda vill, samt vilka omständigheter som ligger till grund för den enskildes begäran. Om framställningen är ofullständig eller oklar får hen hjälp med detta.

Ansökan ska lämnas in till särskild kollektivtrafik. Ansökan kan behöva kompletteras med ett aktuellt läkarintyg, vårdgivarintyg eller gångtest. Det ska i läkarintyget tydligt framgå vilken typ av funktionsnedsättning den sökande har samt hur lång tid som funktionsnedsättningen beräknas pågå. Handläggaren avgör när en ansökan behöver styrkas med ett läkarintyg, vårdgivarintyg eller gångtest. Vid ansökan om parkeringstillstånd för rörelsehindrad ska alltid läkarintyg bifogas. Under utredning kan det bli aktuellt med ett utredningssamtal per telefon eller genom kontorsbesök. Ett skriftligt beslut skickas till den adress där den sökande är folkbokförd.

Kommunens beslut kan överklagas enligt förvaltningslagen.

Ett tillstånd kan återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, om tillståndshavaren har gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser eller om tillståndshavaren bryter mot reglerna.

Riktlinjer för särskild kollektivtrafik ska ses över inför varje ny mandatperiod. Vidare ska verksamheten följas upp internt i verksamheten där kontroll genomförs för att säkerställa att riktlinjer för särskild kollektivtrafik följs. I samband med revision eller riskanalys av

processerna ska förslag tas fram för eventuella förändringar i riktlinjen baserat på ny lagstiftning eller rättspraxis.

5. Riktlinjer för särskild kollektivtrafik

5.1 Färdtjänst

Inledning

Berättigad till färdtjänst är den som är folkbokförd i Linköpings kommun och har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel.

Allmänt

Ansvar för utförande av beställning och transporter för färdtjänst har överlåtits till Region Östergötland. AB Östgötatrafiken har ansvar för beställningsfunktion och resorna. Resorna genomförs med olika typer av fordon som är anpassade för personer med funktionsnedsättning.

I den särskilda kollektivtrafiken ska samåkning ske i så hög grad som möjligt, oavsett vilken typ av resa eller fordon det gäller. Samordning får även ske med andra samhällsbetalda resor.

Antalet resor för färdtjänstberättigad är obegränsat.

Tillstånd

Funktionsnedsättningen måste ha en varaktighet om minst tre månader och tillstånd utfärdas för minst tre månader och upp till tillsvidare tillstånd.

Färdtjänst får inte användas för resor som på annat rätt anordnas av stat eller kommun, till exempel sjukresor, skolresor inklusive skolpraktik med mera.

Reseregler

I Regler för kommunöverskridande färdtjänst i Östergötland, samt till myndigheten överlämnad inomkommunal färdtjänst och sjukresor finns att läsa vilka reseregler som gäller för färdtjänst.

Reglerna fastställs av Region Östergötlands Trafik- och samhällsplaneringsnämnd.

Den kontanta egenavgiften för färdtjänst fastställs av Linköpings kommun. Priset på månad-årskort beslutas av Region Östergötland.

Ledsagare

Ledsagare beviljas den som har behov av aktiv hjälp i fordonet under resans gång. Ledsagare åker kostnadsfritt.

Obligatorisk ledsagare kan i undantagsfall krävas för färdtjänstberättigad med utgångspunkt från funktionsnedsättningens art.

Den som fått tillstånd att ha ledsagare har även rätt att ta med en medresenär.

Medresenär

Den färdtjänstberättigade har alltid rätt att med sig en medresenär. Medresenären betalar samma pris som den färdtjänstberättigade.

Färdtjänst i annan kommun inom länet

Den färdtjänstberättigade har rätt att åka länsfärdtjänst och färdtjänst i annan kommun.

Färdtjänst i annan kommun utanför länet

Vid resa med färdtjänst utanför Östergötlands län betalar de färdtjänstberättigade hela taxameterbeloppet direkt till chauffören. 75 % av taxameterbeloppet betalas tillbaka till resenären efter att kvitto där uppgifter om från- och tilladress för resan, förarens kvittens alternativt förarnummer av mottaget belopp och fullständigt personnummer, inkommer Linköpings kommun.

5.2 Mobilitetsstöd

Inledning

Mobilitetsstöd avser bidrag till anpassning av bil. Med anpassning avses åtgärder av teknisk natur där man med ombyggnad eller komplettering av fordonets utrustning möjliggör för hen att själv köra, alternativt utnyttja, fordonet.

Anpassningen kan även innebära att det möjliggörs för personen med funktionsnedsättning att komma in/ur fordonet och att någon kör.

Tillstånd - vem kan få mobilitetsstöd?

- Den som har färdtjänst i Linköpings Kommun och reser frekvent med färdtjänsten eller har ett dokumenterat omfattande kommande resebehov med färdtjänst.
- Den som kan köra själv eller bli körd av annan. Stöd beviljas endast till person som inte kan erhålla bilstöd enligt socialförsäkringsbalken.

För att få mobilitetsstöd ska den sökande ha färdtjänstillstånd som gäller i minst fem år eller bedömas ha en bestående funktionsnedsättning.

Den som fått ett mobilitetsstöd får en begränsning i antal resor med färdtjänst till 24 enkelresor/år. Antalet tilldelade resor kan utifrån förändrade förutsättningar (t ex förändrad funktionsnedsättning/sjukdom, eller fel på det anpassade fordonet) ändras efter individuell prövning.

Mottagande av mobilitetsstöd är frivilligt och innebär att man accepterar de villkor som stödet för med sig.

Förutsättningar för mobilitetsstöd

- Om mobilitetsstöd söks för begagnad bil får den inte vara äldre än tre år och vara besiktigad med godkänt resultat.
- Anpassningskostnaden får inte överstiga kostnaden för motsvarande anpassning på bil i nyskick.

- Bidraget kan sökas endast för en bil som ägs av den som har färdtjänst eller make/maka/sambo/vårdnadshavare.
- Nytt mobilitetsstöd kan sökas efter 7 år. Dispens från detta kan sökas och prövas individuellt baserat på eventuellt förändrade möjligheter att utnyttja den genomförda anpassningen.
- Mobilitetsstöd utgår endast till bil som är ändamålsenlig för anpassning och lämplig för den sökandes behov ur rörlighetssynpunkt. Bedömning av detta görs dels av handläggare av ärendet, dels av kommunen utsedd arbetsterapeut i samverkan med utföraren av anpassningen.
- Det är bilen och inte något annat som ska anpassas.
- Anpassningen ska göras speciellt för den funktionsnedsättning som den sökande har.
- Det går inte att få ersättning för sådant som räknas som standardutrustning.
- Mobilitetsstöd utbetalas till utföraren av anpassningen.
- Mobilitetsstöd har en maximal övre gräns om 3 prisbasbelopp.
- När bilanpassning gäller för en person som framför bilen skall vid behov läkare intyga att personen är lämplig att framföra bil. I de fall anpassning krävs för att få framföra bil skall detta vara infört i villkorshandling som utfärdas till sökandes körkort av Transportstyrelsen.

Vad ingår i mobilitetsstöd

- Att anpassa bilen.
- Att köpa utrustning till bilen för denna anpassning.
- Nödvändiga kostnader i samband med anpassning, som bedömning av arbetsterapeut eller annan kontroll av anpassningen.
- Att vid behov justera en beviljad anpassning inom en 2-årsperiod.

5.3 Riksfärdtjänst

Inledning

En kommun skall på de villkor som anges i denna lag lämna ersättning för reskostnader för personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

Allmänt

Ansvar för beställning och transporter handhas av upphandlad beställningscentral. Transporterna genomförs i första hand med allmänna kommunikationer med ledsagare och i andra hand med bil och specialfordon.

Vid resor i bil eller specialfordon ska beställningscentralen samordna dessa resor med andra riksfärdtjänstkunder inom eller utanför kommunen.

Om resan bekostas på annat sätt av det allmänna beviljas inte riksfärdtjänst.

Enskilda transporter ska så långt möjligt undvikas. Avsaknaden av allmänna kommunikationsmedel och/eller dåliga förbindelser berättigar inte till riksfärdtjänst. För att samåkning ska kunna genomföras måste resenären i en del fall räkna med viss omväg och tidsförskjutning. Hänsyn kan dock tas till speciella tillfällen då fast ankomsttid är en förutsättning. Avresa och ankomsttid kan förskjutas inom heldag från önskad tid.

Tillstånd

Personer som är folkbokförda i Linköpings kommun och har en funktionsnedsättning med en varaktighet på minst sex månader kan ansöka om riksfärdtjänst.

Riksfärdtjänstens ändamål med resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet.

Kommunen beslutar färd sätt med beaktande av resenärens funktionsnedsättning. Resan genomförs från en kommun till en annan.

Ansökan måste lämnas in för varje resa och ansökan måste inkomma minst tre veckor innan önskad avresedag. Vid resor under julhelgen ska ansökan vara inkommen minst fem veckor innan önskad avresedag.

Reseregler

Billigaste färd sätt ska användas vilket innebär följande:

- i första hand används allmänna kommunikationer, det vill säga tåg, buss eller flyg där så är möjligt med hänsyn till resenärens funktionsnedsättning tillsammans med ledsagare.
- i andra hand används allmänna kommunikationer i kombination med bil eller specialfordon.
- i tredje hand används enbart bil eller specialfordon.

Egenavgift

Bestäms enligt bilaga 8 Förordningen (1993:1148) om egenavgifter för resor med riksfärdtjänst.

Ledsagare

Ledsagare beviljas för att resenären ska kunna genomföra resan. Bedömning av behov av ledsagare görs i samband med utredning av inkommen ansökan. Kommunen betalar resan för ledsagaren. Vid behov kan ledsagaren beviljas återresa till startdestinationen samt ny resa för att möta upp resenären vid målpunkten och vara behjälplig under hemresan.

Medresenär

Den riksfärdtjänstberättigade kan också ta med en medresenär på resan. Vid resa med enbart allmänna kommunikationer betalar medresenären hela sin reskostnad. Vid resa med färdtjänstfordon betalar medresenären en avgift som är lika stor som egenavgiften för den som beviljats riksfärdtjänst. Vid resa som sker i kombination med färdtjänstfordon och allmänna kommunikationer betalar medresenären egenavgift för den sammanlagda sträckan med färdtjänstfordon och den faktiska kostnaden för den del som avser allmänna kommunikationer.

Vid resa med bil eller specialfordon får antalet passagerare inte överstiga antalet sittplatser i en bil.

Bagage

Den sökande får medföra de hjälpmedel som behövs för att kunna genomföra själva riksfärdtjänstresan samt bagage motsvarande två väskor. Större och fler fordon beviljas inte på grund av flera medresenärer eller hjälpmedel som inte behövs under själva resan.

Ledarhund/servicehund och mindre sällskapsdjur

Ledarhund/servicehund får medföras utan kostnad. I samband med ansökan ska det framgå att djur ska följa med på resan. Det är alltid djurägaren som ska hantera djuret.

Mindre sällskapsdjur reser enligt samma principer som inom kollektivtrafiken, det vill säga i bur. Vid resor med färdtjänstfordon ska alla djur av säkerhetsskäl i första hand transporteras i bagageutrymmet. Anpassat bälte för hund ska medtas när hunden inte kan resa i bagageutrymmet till exempel då resenär har med sig förflyttningshjälpmedel. Djurägaren ansvarar själv för att bältet är godkänt och anpassat efter hundens storlek. Det är trafikföretagets regler för husdjur som gäller.

5.3 Parkeringstillstånd för rörelsehindrade

Inledning

Parkeringstillstånd för rörelsehindrad är ett undantag från lokala trafikföreskrifter om parkering på allmän plats i hela Sverige. Tillståndet syftar till att göra samhället tillgängligt för alla och gäller även i de flesta länder i Europa.

Riktlinjer för Parkeringstillstånd för rörelsehindrad är ett verktyg för att underlätta handläggningsprocessen samt för att säkerställa att TSFS 2009:73 föreskrifter och allmänna råd om parkeringstillstånd för rörelsehindrade efterföljs samt att rättspraxis efterlevs.

Allmänt

Parkeringstillstånd för rörelsehindrad kan beviljas som förare och som passagerare. Man kan inte inneha tillstånd både som förare och passagerare.

Parkeringstillstånd som förare beviljas endast om funktionsnedsättningen gör att den sökande har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand. En samlad bedömning görs och grundas på samtliga funktionsnedsättnings påverkan på förmågan att förflytta sig med eventuella hjälpmedel.

Om den sökande ansöker som passagerare ska denne ha väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand med eventuella hjälpmedel samt inte ensam klara av att invänta föraren vid målpunkten.

I enlighet med Transportstyrelsens allmänna råd ska den sökande ha ett så betydande tillsynsbehov att personen inte kan lämnas ensam ens för en kortare stund.

Tillstånd

Funktionsnedsättningen måste ha en varaktighet om minst sex månader och tillstånd utfärdas för maximalt fem år.

I enlighet med Transportstyrelsens allmänna råd ska den sökande ha ett så betydande tillsynsbehov att personen inte kan lämnas ensam ens för en kortare stund.

Förlorat eller tappat kort

Ett parkeringstillstånd som stulits eller förekommit ska polisanmälas av tillståndshavaren. Ett nytt tillstånd utfärdas om kopia på polisanmälan inkommer till särskild kollektivtrafik. Ersättningskortets giltighet är samma som det förlorade kortet.

6. Bilagor

1. Lag (1997:736) om färdtjänst
2. Lag (2014:132) om mobilitetsstöd som komplement till färdtjänst
3. Lag (1997:735) om riksfärdtjänst
4. 13 kap 8 § trafikförordningen (1998:1276)
5. Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om parkeringstillstånd för rörelsehindrade (TSFS 2009:73)
6. Europeiska unionens råds rekommendation av den 4 juni 1998 (98/376/EG)
7. Regler för färdtjänst i Östergötland
8. Förordningen (1993:1148) om egenavgifter för resor med riksfärdtjänst